

Se istent, se embert

- részlet -

Apjának nem volt különösebben ellenére, hogy Basildon gyökeri vendég náide, pedig Tandor úr Virág egészen kiskora óta kifent késsel várta az első udvarlót, akik megjelennek lánya körül. Szívében sok ki nem mondott (és néhány nagyon is kimondott) félelem kavargott a gyerek megszületése óta. Kezdetben attól félt, nehogy autista legyen a lánya. Közelről nézte végig, hogyan roppan össze az ember ilyen teher alatt; nővére jó tizenkét évvel korábban szülte kisfiát, ahinél megállapították a vendellenességet. Az asszony és férje sokat sírtak, de kezdetben újra és újra erőt vettek magukon és minden hitüket latba vetve győzködték magukat, hogy fáradhatatlanul megadhatják majd mindent a szerencsétlennek. A nő akkor még csak 27 éves volt, gyönyörű hullámos éjfekete haja és makulátlan arcbőre alig pár hónap alatt vált egyetlen csatakos agyaglabdává, amelyen többé nem látott senki mosolyt.

Amikor Virág minderről mesélt Basildonnak, a kamaszgyerek még nem igazán tudta, mi az, hogy autista. Amikor utánaolvast, akkor is csak annyit értett meg belőle, hogy az autistát nem érdeklik a körülötte lévők, érzéketlen mások igényeire és hangulatára, s csak saját világa foglalkoztatja. Basildon nem mert ekkor megosztani Virággal, talán mégiscsak van egy kis autizmus mindenkinben a családjában. Ezt pedig azon tapasztalatokra alapozta, amelyek a családi ebédek, vagy közös tévénézések alkalmával érték őt.

Olyankor Virág, az apja, az anyja, valamint két évvel fiatalabb, láthatóan fejét folyton valami gonoszságon törő húga mind így beszéltek egymással párhuzamosan, hogy a mondanivalóknak alig volt közük egymáshoz. Valahogy a hangsúlyokból akár így is tűnhetett, mintha párbeszéd zajlana a családtagok között, mintha mindenki egy „igen” vagy „így van” szóskával nyugtázná, amit az előtte szóló mondott, s ehhez akarna hozzáfűzni valamit. De megvizsgálva a szavak, mondatok tartalmát, valójában az volt észrevehető, hogy mindenkinek megvan a maga története, többnyire panaszos, bizonyos igazságtalanságokat, elszenvedett sérelmeket felemlegető kis színes, amit el akar mondani a többieknek. Am e többiekből valamiért semmilyen reakciót nem váltott ki a másik problémája. Fegyelmezetten végighallgatták ugyan, de ugrásra készen lesték, mikor vehetik át, vissza a szót, s folytathatják saját elbeszélésüket.

Tandor tehát nagyon megkönnyebbült, amikor bebizonyosodott, lányának semmilyen hír nem rágja törékeny testét, és annak a családsej, mosolygós gyermeknek minden esélye megvan, hogy felnőttként is

majdnem ugyanilyen elismerő és rajongó tekintetek vegyék körül, s annyi időt éljen boldogan, amennyire csak a körülmények lehetőséget adnak számára. Virág valóban kivételesen szép kislány volt, Tander kissé meg is lepődött, hogy épp őt éri ilyen szerencse. Mert mi tagadás, ő maga nem volt esy Alain Delon, s bár feleségét valóban szerethető, sőt gusztja nőként ismerte meg (akkor már küzdött a narancsbőrrel, s bár a felszedett kilók sosem zavarták annyira, mint azt az asszony gondolta, a császár-metszés hegyére valahogy sosem bírt ránézni), Virág szépsége egészen más kategóriát képviselt. Hamarosan pedig felismerte, hogy a világ minden szeretője és gazdagsága eltölpül azon elégedettség és öröm mellett, amit egy síró kisgyermek megvigasztalása jelent. Késő este, amikor hosszas és nem ritkán keserves altatás után utolsó két szál cigarettáját szívta el az erkélyen, bémulva a sötétséget, igyekezve lecsillapítani zakatoló gondolatait, amelyek feltödultak benne egész nap, csak akkor vándult össze a gyomra, ha a ház oldaláról egy autó fényszóróit látta közeledni, nehogy az a tróger szórakozásból megbőgesse a motort az ablakuk alatt. Néha nappal is. Az első nyáron, kővér felhők égtek a magasban, kék boldogság, ameddig a szem ellát. Ilyen nyáron az ember Olaszországban érzi magát. Lent az utcán lassan ringó barna combok. Fehér trikó. Ha még száke is, végem van. Az hát, de hisz ez a Györgyike, még a nyomdából. Édes szívem. Cukorborso. Hozza ostoba, mint a föld. Mondjuk ez már nem fog változni. A kiázott teafiltert nem merle a szemétkébe dobni, míg ki nem hűl, félt hogy felgyullad a kukaszák. Azért jó volna egyszer. A háta mögül elégedetlenkedő hang: bejön a füst. Ha bejön, hát bejön, majd kimegy. És tovább: különben is minek? Ezt már tényleg ne te mondd meg. Mäskor meg, ha megivott egy pohár bort: szagod van. Hiába mosd fogat, bent van a gyomrodban, a bőrödnön át is érzem. Szagok, kérdések és szagok mindenütt.

Virág anyja mindig szeretne volna, ha a gyerekek elkísérik őt a templomba vasárnaponként (kisebbik lányától szá sem lehetett), s csak ritkán látszott rajta a családottság, ha azok udvariasan, esetleg átlátszó, de kedves hazugsággal - jellemzően tanulásra vagy Basildon nem épp megfelelő öltözékére hivatkozva - visszautasították a felkérését. Amikor Virág mégis anyja kedvében akart járni, Basildon pedig Virágénak, előbbi például azért, mert megsajnálta őt az előző esti, apjával folytatott veszekedéséit, olyankor

hármában indultak a templom felé. Virág anyja ajkain apró mosollyal ment elől, s csak néha sandított maga mögé, hogy lássa a gyerekeket, akik inkább egymással társalogtak. Virág anyja ugyanakkor házasságának egyre mélyülő válságát a nő vallásosságával is párhuzamba állította veszekedéseik során. - Mit csinál a te istened? - hangzott el egyre gyakrabban. Hiába nem követelt a nő soha (néha azért kért, de szépen) némi istennek tetsző viselkedést férjétől, hiába nem történt ebben semmi változás az évek alatt, mégis a férfinak ezt a mindig is meglévő habitusát az asszony szétköltözésük egyik indokaként emlegette utólag. Nehéz volt kihámozni a veszekedésekből, mi is zavarja egyiket vagy másikat. Tandar hol azt rötta fel, hogy felesége levegőnek nézi, hol ellenkezőleg, hogy levegőt sem hagy neki. Az asszony hol beosztotta a férfi idejét annak megkérdezése nélkül, hol képtelen volt bármit egymaga megszervezni. Az alakjára csak akkor tett röpké megjegyzést, amikor már nem az igazát kereste, pusztán bántani akarta a nőt. Az isten léte vagy nem léte igazából kicsit sem foglalkoztatta Tandort, ám házasságuk vége felé már az is megkapta tőle a magáét. - Mit csinál a te istened? Tudod, van egy történetem, még csak ötlet, de egyszer talán megírom regénynek. Ezt hallgasd: az embereknek egyszerre elégük lesz ebből a sok mellebeszélésből a templomokban, az önmagával való igazdáschkkal, hogy azért élünk, hogy imádjuk, és imádjuk, mert általa élünk. Nem sok esély van rá, de játszunk el a gondolatral, hogy a sok birkának megjön az esze. És megkérdézik, hogy te pap, figyelj már, hát látod, hogy nekünk szar. Akkor mire föl vagyunk mi hálásak kinek? Tudsz követni? Az egészségesek megnyomorodnak, a nők megcsúnyulnak, a pénz elűszik és az olyan ártatlanok, mint az unokaiócsém, elvise zombiként születnek meg. És akkor az emberiség azt mondja istennek, kösz, de nem. Nekünk ez így nem biznisz. És most figyelj: mind öngyilkosok lesznek. Mind. És Isten ott fog állni az istenien tökéletes teremtesében, egy hang nem hallatszik majd sehonnán, és akkor elgondolkodhat, tényleg olyan nagy ötlet volt-e megteremteni egy csomó zörgőt, és azt gondolni, hogy azok majd az idők végéig baromi hálásak lesznek a lehetőségért, hogy szolgálhatnak.

Hankó Zoltán

2016.02.23.